

O'ZBEKISTON RESPUBLIKASI
MILLIY GVARDIYA
HARBIY-TEXNIK INSTITUTI

MILLIY G'OYA VA O'ZBEKISTONNING TARAQQIYOT STRATEGIYASI

66.3
M-50
1115/78

M-50

O‘ZBEKISTON RESPUBLIKASI MILLIY GVARDIYASI
HARBIY-TEXNIK INSTITUTI

MILLIY G‘OYA VA O‘ZBEKISTONNING TARAQQIYOT STRATEGIYASI

O‘zbekiston Respublikasi Milliy gvardiyasi
Harbiy-texnik instituti kursantlari uchun darslik

«Complex Print» nashriyoti
TOSHKENT
2019

O‘ZB RESP MILLIY GVARDIYASI HTI
O‘QUV ADABIYOTLAR KUTUBXONASI
INV 1115/148 SON
22.10.19 20 YIL

KBK 66.3(5O')ya7
M 50
UO'K 323(575.1)(075)

O'zbekiston Respublikasi Milliy gvardiyasi Harbiy-texnik instituti Kengashida ma'qullangan. 2019 yil 18 mart 31-sonli bayonnoma.

O'zbekiston Respublikasi Oliy va o'rta maxsus ta'lim vazirligi huzuridagi Oliy va o'rta maxsus, kasb-hunar ta'limi yo'nalishlari bo'yicha o'quv-uslubiy birlashmalar faoliyatini muvofiqlashtirish Kengashida muhokama qilingan va chop etishga tavsiya etilgan. 2019 yil 5 iyul kunidagi 3-sonli bayonnoma.

Mualliflar jamoasi:
Nazarov Q., Musayev F., Nurmatova M., Tashanov A., Safarov A., Usmonov K.X., Haydarov K., Alimuxammedova N., Qandov B., Tolipov A.A., Yusupova D.D., Kadirov M.B., Xursandov A.S., Sattorov A.A.

Milliy g'oya va O'zbekistonning taraqqiyot strategiyasi: Darslik. – T.: O'zbekiston Respublikasi Milliy gvardiyasi Harbiy-texnik instituti, 2019. – 352 b.

Ushbu darslik mamlakatimiz taraqqiyoti uchun muhim sanalgan "Milliy g'oya va O'zbekistonning taraqqiyot strategiyasi"ning mazmun-mohiyati, mustaqillik yillarida xalqimizning o'ziga xos taraqqiyot yo'lidan sobit qadamlik bilan borayotgani, bu borada qanday islohotlar va amaliy chora-tadbirlar amalga oshirilayotgani, ularning ilmiy-nazariy asoslari va amaliy jihatlari yoritib berilgan.

Mas'ul muharir:
falsafa fanlari doktori, professor F.S.Musayev

Taqrizchilar:
siyosiy fanlar doktori, professor I.Ergashov
siyosiy fanlar doktori, professor O.R.Musaev
falsafa fanlari doktori, dotsent F.Ravshanov
falsafa fanlari nomzodi, dotsent D.Bozarov
falsafa doktori (PhD) Sh.Mavlanov

ISBN 978-9943-5849-5-2

© «Complex Print» nashriyoti, 2019

MUNDARIJA

K I R I SH 2
I BO'LIM. MILLIY G'OYA VA O'ZBEKISTONNING TARAQQIYOT STRATEGIYASI FAN SIFATIDA 6
I bob. «Milliy g'oya va O'zbekistonning taraqqiyot strategiyasi» faninining predmeti, maqsadi va vazifalari 6
1.1. «Milliy g'oya va O'zbekistonning taraqqiyot strategiyasi» kursining predmeti, maqsadi va vazifalari 6
1.2. "Strateg" va "Strategiya" tushunchalarining g'oyaviy-ijtimoiy mazmuni 8
1.3. Mustaqillikni qo'lga kiritish va uni mustahkamlash jarayonini o'rganish zarurligi 14
1.4. Mustaqillik tafakkuri hamda yangi dunyoqarash shakllanishi va rivojlanishida ushbu fanni o'rganishning ilmiy-amaliy ahamiyati 18
Takrorlash uchun savollar 22
II BOB. O'zbekiston taraqqiyoti va Harakatlar strategiyasining milliy g'oya nazariyasi va amaliyoti bilan uyg'unligi 23
2.1. Insoniyat hayoti va jamiyat taraqqiyotida g'oyaviy omilning o'rni va ahamiyati 23
2.2.Milliy g'oya nazariyasi – O'zbekistonning ijtimoiy-iqtisodiy rivojlanish strategiyasining metodologik asosi 26
3.3. O'zbekistonda barpo etilayotgan jamiyat, uni yanada takomillashtirishning g'oyaviy omillari 29
3.4. O'zbekiston taraqqiyotining ustuvor yo'nalishlari, ularning nazariya va amaliyot bilan uzviy bog'liqligi. Mamlakatimiz taraqqiyoti va barqaror rivojlanishini ta'minlashning g'oyaviy asoslarini mustahkamlash zarurligi va uning istiqbollari 38
Takrorlash uchun savollar 42
III BOB. Mustaqil taraqqiyotning strategik tamoyillari va uning milliy g'oyaviy asoslari 43
3.1. Mustaqillik – demokratik islohotlar, mamlakatni yangilash va modernizatsiyalash kafolati 43
3.2. Milliy davlatchiligimiz tiklanishi, uning rivojlanishi va istiqlolni mustahkamlash jarayoni 52
3.3. Mamlakatimizning mustaqillik yillaridagi taraqqiyot bosqichlari va erishgan ulkan natijalari 61
Takrorlash uchun savollar 68
IV BOB. O'zbekistonning o'ziga xos taraqqiyot tamoyillari – Harakatlar strategiyasining muhim asosi 69
4.1. "Taraqqiyotning o'zbek modeli" va uning asosiy tamoyillarini ishlab chiqilishi 69
4.2. "O'zbek modeli" – mamlakatimiz milliy taraqqiyot strategiyasining konseptual asosi 72
4.3. O'zbekistonda bozor iqtisodiyoti munosabatlariga o'tishning umumiy qonuniyatlari va o'ziga xos xususiyatlari 81

4.4. Hozirgi davrda demokratik bozor islohotlarini yanada chuqurlashtirish imkoniyatlari va istiqbollari 89
Takrorlash uchun savollar 94
V BOB. O'zbekiston Respublikasini rivojlantirishning Harakatlar Strategiyasi – faoliyatimiz dasturulamali 95
5.1. O'zbekistonning mustaqillik yillaridagi ijtimoiy-iqtisodiy rivojlanishining yakunlari 95
5.2. Jismoniy va yuridik shaxslarning murojaatlari bilan ishlash tizimini tubdan takomillashtirishning g'oyaviy maqsadi 104
5.3. Sud-huquq tizimini isloh etish 111
Takrorlash uchun savollar 118
VI BOB. Ijtimoiy-iqtisodiy rivojlanish, inson omili va kuchli ijtimoiy siyosat ... 119
6.1. Istiqlolning ilk davrida ijtimoiy- iqtisodiy rivojlanishning omillariga yangi konseptual qarashlarning asoslanishi 119
6.2.Ijtimoiy-iqtisodiy rivojlanish strategiyasida inson omiliga nisbatan o'zgarishlar va ularning mohiyati 122
6.3. Ijtimoiy yo'naltirilgan bozor islohotlari sharoitida inson omili. Ijtimoiy-iqtisodiy hayotda inson manfaatlari ustuvorligi 126
6.4. "Islohotlar islohot uchun emas, inson uchun" g'oyasining ahamiyati 130
6.5. Jamiyat taraqqiyoti ijtimoiy omillariga yangicha qarash, uning nazariy-ilmiy asoslari 139
Takrorlash uchun savollar 143
VII bob. O'zbekistonning taraqqiyot strategiyasida millatlararo totuvlik va diniy bag'rikenglik tamoyillari 144
7.1. Millatlararo totuvlik va diniy bag'rikenglik – mamlakat taraqqiyoti va barqaror rivojlanish omili 144
7.2. Istiqlol davrida milliy hamjihatlik, dinlararo munosabatlarni uyg'unlashtirish va bag'rikenglikni ta'minlash jarayoni 152
7.3. Hozirgi davrda mamlakatimiz milliy siyosatining asosiy tamoyillari va ustuvor yo'nalishlari 157
7.4. Jamiyatimizning bugungi taraqqiyotida din omili va bu boradagi yangilanishlar jarayoni 162
Takrorlash uchun savollar 167
VIII bob. O'zbekistonni rivojlantirishning Harakatlar strategiyasida yoshlarga doir davlat siyosatining dolzarb vazifalari 168
8.1. Harakatlar strategiyasida yoshlarga doir davlat siyosatining g'oyaviy tahlili 168
8.2.O'zbekiston yoshlarining bevosita huquq va erkinliklarini ta'minlashda davlat siyosatining vazifalari 173
8.3. Yoshlarni ma'naviy-axloqiy va jismoniy barkamol etib tarbiyalashda Harakatlar strategiyasining g'oyaviy ahamiyati 182
Takrorlash uchun savollar 193
IX bob. O'zbekistonning ta'lim sohasidagi strategiyasi va kadrlar tayyorlashning zamonaviy tamoyillari 194

9.1.Komil inson va barkamol avlodni tarbiyalash – O'zbekiston ijtimoiy-iqtisodiy taraqqiyot strategiyasining muhim tarkibiy qismi 194
9.2.Mustaqillik davrida mamlakatning yangi ta'lim tizimiga o'tishi va uning milliy g'oya negizlariga asoslanganligi..... 198
9.3. Ta'limda milliy va umuminsoniy qadriyatlar, demokratik tamoyillar uyg'unligi 200
9.4. Bu boradagi natija va yutuqlar, muammolar va yechimlar, barkamol avlodni tarbiyalashning ustuvor yo'nalishlari va dolzarb vazifalari..... 208
Takrorlash uchun savollar 217
X bob. Mamlakatimizning Harakatlar strategiyasida barqaror taraqqiyot va informatsion xavfsizlikni ta'minlash vazifalari 219
10.1. Mamlakatimizning barqaror iqtisodiy-ijtimoiy taraqqiyoti va jamiyat xavfsizligini ta'minlash strategiyasining asosiy yo'nalishlari 219
10.3. Milliy xavfsizlik tizimida iqtisodiy-ijtimoiy, harbiy-siyosiy va ma'naviy-ma'rifiy xavfsizlikni ta'minlash vazifalari..... 226
10.4. Axborotlashayotgan jamiyat va aholini informatsion himoyalashning strategik tamoyillari..... 229
10.5. Milliy manfaatlarni himoyalash va milliy xavfsizlikni yanada kuchaytirishning dolzarb vazifalari. 239
Takrorlash uchun savollar 243
XI bob. O'zbekistonning jahon hamjamiyatiga integratsiyalashuvi: manfaatli hamkorlik tamoyillari va rivojlangan mamlakatlar qatoriga qo'shilish istiqbollari 245
11.1. Mustaqil O'zbekiston – globallashib borayotgan bugungi dunyodagi xalqaro munosabatlarning faol va ishonchli subyekti..... 245
11.2. Hozirgi davr global muammolar va inqirozlar mohiyatini, uning insoniyatga, millatga, xalqlarga va mamlakatlarga tahdidini anglab yetishda milliy g'oyaning o'rni 246
11.3. Milliy g'oya kontekstida tahlil qilish zaruriyati hamda aholi, ayniqsa yoshlar ongiga singdirish masalalari..... 248
11.4. Mamlakatimizning jahon hamjamiyatiga integratsiyalashuvi va rivojlangan davlatlar qatoriga qo'shilish istiqbollari..... 255
11.5. XXI asrda ijtimoiy-iqtisodiy o'zgarishlar jarayonlarida O'zbekistonning o'rni va taraqqiyot strategiyasi..... 260
11.6. Integratsiya tushunchasining mantiqiy mazmuni va integratsiyalashuv jarayonining genezisi, rivojlanish bosqichlari va moddiy-texnika asoslari..... 266
Takrorlash uchun savollar 272
O'QUV–USLUBIY VA VIZUAL MATERIALLAR..... 273
IZOHLI LUG'AT – GLOSSARIY 333
FOYDALANILGAN MANBALAR RO'YXATI 342

Nazarov Q., Musayev F., Nurmatova M., Tashanov A.,
Safarov A., Usmonov K.X., Haydarov K., Alimuxammedova N., Qandov B.,
Tolipov A.A., Yusupova D.D., Kadirov M.B.,
Xursandov A.S., Sattorov A.A.

MILLIY G'OYA VA O'ZBEKISTONNING TARAQQIYOT STRATEGIYASI

O'zbekiston Respublikasi Milliy gvardiyasi
Harbiy-texnik instituti kursantlari uchun darslik

Muharrir: A. Raximov
Texnik muharrir: Murakayeva Z.I.
Kompyuterda sahifalovchi: Usmonov J.B.

Bosishga ruxsat berildi 25.09.2019. Buyurtma № 8-и. Format 60x84/16
Times New Roman garniturasi bilan raqamli bosma usulida bosildi.
Hajmi 20,3 sh.b.t., 13,63 n.-h.t. Adadi 100 nusxa.

Nashriyot lisenziyasi Ai №004, 20.07.2018 y.
«Complex Print» nashriyoti, Toshkent sh., A.Navoiy ko'ch., 24.
Tel.: +998 71 244 40 89

«Complex Print» bosmaxonasida chop etildi.
Lisenziya № 10-3606, 10.12.2016 y.
Toshkent sh., A.Navoiy ko'ch., 24.
Tel.: +998 71 244 40 89